

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Qu. III. Quodnam sit fastigium mysticorum oraculorum plusquam
indemonstrabile?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

na, ac de essentia divina, & bonitate: sed dicit, Trinitatem esse supra essentiam, & bonitatem divinam, prout à nobis concipiuntur, & prout nobis communicantur; ergo in eodem sensu potest dici supra naturam divinam, seu supernaturalem, & non est cur solum talis dicatur respectu naturæ creatæ. Consequentia patet à paritate rationis. Minor constat ex secundo, & tertio prænotato; suppositio ex primo prænotato, super naturale idem esse, ac supra naturam.

Obiectio.

Dices, ex eodem primo prænotato, supernaturale non dici à natura, ut significat essentiam, aliàs DEUS esset supra suam essentiam: ergo in præsentis non debet Trinitas dici supernaturalis, ut est supra naturam, vel essentiam divinam.

Solutio.

Respondetur negando consequentiam in sensu explicato. Quia licet super naturale absolute loquendo non dicatur à natura, prout significat essentiam propter prædictum inconvenientem: loquendo verò de natura vel essentia non absolute, sed prout à nobis concipitur, vel nobis communicatur, nullum sequitur inconveniens: nec est cur magis in hoc sensu dicatur superessentialis, seu supra essentiam, & non dicatur supernaturalis seu supra naturam in eodem sensu, semper enim præsumendum est, non variari sensum sub eadem clausula.

Rationem autem cur S. Dionysius his terminis sæpe utatur, assertit D. Thomas in præfatione ad *Commentaria libri de divinis nominibus*, dicens: *Dionysium plerumque uti stylo & modo loquendi Platonico* (sic est quia ante Christianismum horum Philosophorum proficeretur scholam) sicut enim Platonici ponebant species rerum separatam, v.g. hominem, in quo nihil esset, nisi quod pertinet ad essentiam humanam; unde hominem separatim appellabant per se hominem, alios autem homines per participationem, ac proinde quod homo separatim esset supra omnes homines. Similiter ponebant unum primum, quod sit essentia bonitatis, unitatis, & esse (quod nos dicimus DEUM) & quod omnia alia sint entia, & bona, & una per derivationem ab illo, quod proinde est principale bonum, & superbonum, supra bonitatem, essentiam, & substantiam; & sicut primum dictum de speciebus separatis est falsum ita hoc secundum dictum de DEO est verissimum, & consonum fidei. Unde (inquit D. Thomas) Dionysius DEUM nominat, quandoque ipsum quidem bonum, aut superbonum, aut principale bonum, aut bonitatem omnis boni. Et similiter nominat ipsum supervitam supersubstantiam, & ipsam Deitatem Thearchicam, id est, principalem Deitatem, quia etiam in quibusdam creaturis recipitur nomen Deitatis secundum quamdam participationem.

Solvuntur argumenta in principio quaest. proposita.

Ex quibus ad rationem dubitandi respondetur, Trinitatem esse ipsammet essentiam, divinitatem & bonitatem divinam, prout essentia, divinitas, & bonitas sunt in se, non verò prout à nobis concipiuntur, vel à nobis participantur. Deinde ad id, quod opponitur de supernaturalitate, dicimus non esse fivolum sic appellare Trinitatem non per ordinem solum ad naturam creatam, sed etiam per ordinem ad divinam, modo dicto. Imo sic fuit convenientissimum statim in principio hujus libri sic appellare Trinitatem. Nam (ut inquit Pachymera in sua paraphrasi ad hunc librum) dum Dionysius agere institueret de mystica Theologia, hanc ipsam præcationem mystice etiam composuit: non enim dicit, quid sit Trinitas,

sed quibus est superior, cum sit proprium huius Theologiæ cognoscere DEUM esse supra omnia, quæ mens intelligit.

Tandem ad id, quod additur contra principalem solutionem, respondetur, Trinitatem, Divinitatem, & bonitatem DEI cognosci quidem à fide quoad an est, non tamen quoad quid est, nisi confale, & per speculum in ænigmate: cognoscit etiam DEUM non esse in se, sicut à nobis ænigmatically per creaturas cognoscitur. Ad illud de Divinitate in creaturis dicendum non esse eam in illis formaliter & essentialiter, sicut est in DEO, sed per participationem, ut diximus notabili resolutione.

QVAESTIO III.

Quodnam sit fastigium mysticorum Scriptorum, seu oraculorum plusquam indemonstrabile, &c.

Oraculum idem est, quod divina responsio, unde etiam sumitur pro templo, & pro prophetia: oratio, in quo responsa dabantur: item pro somnio, in quo aliquid denuntiatur, item pro aliqua insigni sententia, &c. de quibus vide Beyerlinck in *theatro vitæ humanæ*, & Calepinum verbo *Oraculum*. Unde quicquid à DEO revelatum est, potest dici Oraculum obiectivè, tanquam obiectum revelationis, quæ est formaliter oraculum.

Sic ergo Concl. sio, fastigium, seu apex oraculorum mysticorum sunt mysteria divina revelata, ut cadunt sub obiectum Theologiæ mysticæ. Probatur, quia S. Dionysius postulat auxilium divinum ad doctrinam tradendam de mystica Theologia, quæ est materia hujus libri, ac proinde ad ejus obiectum proponendum, quæ sunt mysteria divina cognita in caligine. Unde ea vocat *mystica*, & ideo hoc dicitur apex seu fastigium summum illorum; quia sic proponuntur ad contemplandum altissimo, & supremo modo possibili in hac vita. Et dicitur *plusquam indemonstrabile*, quia non solum est indemonstrabile, sed nec etiam cognoscibile in hac vita, ut in se est, & hoc modo proponitur.

Dicitur etiam *plusquam lucens*, quia in ipsamet rationis naturalis cæcitate & inutilitate fidei, vel donorum Spiritus sancti majori certitudine, quàm si demonstratione naturali cognosceretur, imo etiam aliquando majori claritate saltem in æstante, & quoad an est. Ex quo sequitur, mysticam ipsam Theologiam, per quam ad hoc fastigium contemplandum erigimur, esse summam & supremam contemplationem mysticorum DEI.

Si obijcias, D. Dionysius loquitur hic præcipue de cognitione DEI in caligine, ut patet ex multis capitulis, & ex contextu; sed hæc non est suprema contemplatio, siquidem datur ultimus gradus Theologiæ mysticæ, qui excedit alios: ergo non bene dicitur suprema contemplatio. Respondetur, hanc contemplationem in caligine suam habere extensionem, & licet principali et tribuatur secundo gradui Theologiæ mysticæ infusæ, adhuc invenitur in tertio, & supremo gradu, qui, licet sit clarissimus quoad cognitionem DEI quia est, vel quoad an est, semper manet obcurus in cognitione DEI quid est. D. autem Dionysius vocat hanc contemplationem mysticam Theologiæ respectu aliarum contemplationum, non

non vero respectu unius gradus ad alium intra eam. E. sicut ista contemplatio infusa est suprema omnium istam acquisitionem, quam infusam; ita contemplatio mysticæ Theologiæ acquisitionem omnium acquisitionum est suprema.

QVÆSTIO IV.

Quomodo mysteria Theologiæ, seu fidei, ut contemplantur in mysticæ Theologiæ, dicantur simplicia, absoluta, & immutabilia?

Modus quo mysteria fidei cognoscimus, traditur.

Mysteria fidei, ut mysterium Trinitatis, & ea, quæ ad Divinitatem pertinent, quando contemplantur per affirmationem, quodammodo vestiuntur vel symbolis & metaphoricis integumentis, ut cum DEUM concipimus ut solem, ut lucem, ut nebulam, &c. vel perfectionibus cognitis ex creatis, quæ licet in DEO sint verè & propriè, non tamen, ut eas concipimus ad modum creaturarum. Unde mysteria sic cognita non concipiuntur ut simplicia, sed ut composita ex eo quod latet sub illis imaginibus creatis, & ex eo quod qualiter perfectio creaturae semper habet aliquam compositionem, vel ex materia & forma vel ex subiecto & accidente, vel ex potentia & actu, vel denique ex essentia, & existentia, quam quidè compositionem involvit conceptus, quem formamus de divinitate per similitudinem ad creaturam. Item non concipiuntur ut absoluta, sed vel per respectum ad creaturas, vel ut implicata illis. Nec etiam ut immutabilia, tum quia conceptus illius potest variari de uno in alium, si cognoscatur DEUS jam ut lux, jam ut nebula, vel jam ut sapiens, jam ut iustus, jam ut misericors: tum quia concipitur ad modum rerum mutabilium, quales sunt omnes res creatæ. Licet si ut cognoscamus confundere DEUM aliter se habere, & esse infinite supercedentem, & nec compositum, nec respectivum, nec mutabilem.

Sit ergo conclusio, quatenus concipimus DEUM per remotionem, & contemplantur eum in caligine, concipitur ut quid simplex, sine prædictis compositionibus, ut quid absolutum, & veluti nudum à conceptibus creaturarum, & ut quid immutabile, si quidem sine conceptu mutabilium, sed conceptu omnino simplici & invariabili. Unde D. Maximus in explicatione huius loci ait, simplicia, & absoluta sunt, quæ nude, sicuti sunt, sine symbolis integumentis, & sine parabolis intelliguntur & videntur. Itaque absoluta dicit ea, quæ non per notionum explicationem, sed notionum cessationem, & absolute percipiuntur, &c.

Obiectio.

Obiicit primò ex D. Dionysio de celest. hierarch. cap. 1. fieri non potest ut aliter radius divinus nobis illucescat, nisi factorum varietate operationum obvelatus, &c. Unde D. Thomas 1. 2. p. 1. q. 1. art. 9. insecr. convenientius esse sacræ Scripturæ tradere divina sub similitudine corporalium, quia est naturale homini, ut per sensibilia ad intelligibilia veniat.

Solutio.

Respondet Dionysius Carthusian. in question. myst. D. Dionysium hic esse intelligendum, quantum ad primam informationem intellectus, iuxta quod Philosophus ait, intelligentem oportet phantasmata speculari. Sed hæc locum non habent in mysticæ Theologiæ, ut clare, & expressè docet idemmet S. Dionysius verbis infra referendis in

hoc capite, verbo ter verò, & char. Timothee, &c. D. Thomas verò loquitur de metaphoricis Scripturæ, & rationem reddit, quia omnis nostra cognitio à sensu initium habet, quod minimè impugnat conclusionem nostram. Imò quæst. 22. art. 2. ad 2. ait, de superioribus rebus in scientiis maxime tractatur per viam remotionis, ne per negationem imperfectionum inferiorum. Dicendum ergo est, sacræ velamina, seu similitudines sensibilibus, quibus divina obvelantur, intervenire ad contemplationem per affirmationem, non verò ad illam, quæ est per negationem, qualis est mysticæ Theologiæ.

Obiicit secundò, omnis cognitio, quæ est per conversionem ad phantasmata, est per similitudines sensibilibus; sed nulla contemplatio huius vitæ datur sine conversione ad phantasmata: ergo nulla datur, quæ non sit sub similitudine sensibilibus. Solatio huius argumenti pendet ex sequenti questione celebri admodum inter mysticos.

QVÆSTIO V.

Utrum contemplatio mysticæ Theologiæ, vel aliqua contemplatio viæ fiat sine conversione ad phantasmata?

Negativam partem tenent plures tam Scholastici, quam mystici, eamque sequuntur ex nostris V. P. Joannes à JESU MARIA cap. 6. mystic. Theolog. Imò R. P. Philippus à SS. Trinitate, dum hanc materiam philosophicè tractat, eam sequitur in summa Philosophiæ quæst. 44. art. 6. Dum verò mysticè, affirmativam sequitur loco infra citando. Et videtur esse D. Thom. 2. 2. quæst. 180. art. 5. ad 2. Ubi hoc intelligit non solum de cognitione naturali, sed etiam de illis, quæ per revelationem cognoscimus. Vid. nost. Dominicum Tom. 7. Biblioth. Theolog. lib. 7. sect. 5. cap. 7. & Anton. à Spiritu S. Tract. 3. directorii mystici disp. 3. sect. 3. & seq.

Alii autem non solum asserunt, hoc posse fieri, & de facto contingere in contemplatione supernaturali, & divina, sed etiam in contemplatione naturalium rerum abstractarum, pro qua sententia nost. Thomas à JESU de contemplat. lib. 5. cap. 1. citat Philosophum lib. 2. de anima cap. 14. & lib. 3. tex. 30. Thianensem ad tex. 39. Tolero quæst. 2. Valerium 1. Tom. disp. 6. quæst. 1. punct. 3. & alios, licet ipse quoad contemplationem naturalem non videatur illis assentiri.

Dicendum tamen est, licet ordinariè loquendo, & secundum communem naturæ ordinem, etiam in contemplatione supernaturali, quæ fit modo nostro humano, non deur cognitio intellectus sine operatione phantasiæ, & dependentia ab imaginatione, posse tamen dari, & de facto dari in viris perfectissimis contemplationem adeo elevatam supra nostrum modum humanum, quæ nullo modo dependeat à phantasmatibus, & fiat sine conversione ad illa, vel totaliter, vel aliquando ita imperceptibiliter, ut vix cognosci possit talis conversio, quæ à mysticis dicitur contemplatio pura, & ponitur pro primo gradu Theologiæ mysticæ; & in secundo & tertio gradu perfectius hæc puritas invenitur. Prima pars huius conclusionis de contemplatione naturali, & etiam supernaturali ordinaria probatur rationibus primæ sententiæ, quæ in objectionibus afferentur.

R. 4

Se.